
Házunk tájáról

Akadálymentesítési ajánlás készül a hírközlési szolgáltatóknak

A Hírközlési Érdekegyeztető Tanács (HÉT) a magyarországi hírközlési szolgáltatókat tömörítő, 2002-ben létrejött szervezet. A HÉT még 2017-ben célul tűzte ki egy olyan ajánlás megfogalmazását és elfogadását, melyben a hírközlési szolgáltatók fogyatékos ügyfeleiket segítő akadálymentesítési tevékenységekkel kapcsolatos vállalásaikat fogalmazzák meg. Az ajánlás első tervezete 2019 júniusára készült el. Az abban foglaltak megvitatására a HÉT kerekasztal beszélgetést szervezett, melyre a fogyatékos személyek országos érdekképviselői szervezeteinek jelentős része, köztük az MVGYOSZ is meghívást kapott. A Magyar Telekom új székházában 2019. július 15-én lezajlott egyeztetésen dr. Nagy Sándor elnök mellett Erhart Péter és jelen sorok írója képviselte a szövetséget.

Az ajánlás tervezete összegzi a fogyatékos személyek hírközlési szolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférést garantáló jogi hátteret, mely meghatározza a szolgáltatók ezirányú kötelezettségeit. Emellett számos területen az esélyegyenlőséget javító intézkedéseket fogalmaz meg, melyek megvalósítását határidőkhöz köti. Az egyeztetés témája elsősorban ezen intézkedések megvitatása, szükségességük megcáfolása vagy megerősítése, illetve megvalósításuk folyamatának és abban az országos érdekképviselői szervezetek részvételének tisztázása volt.

Az ajánlás kidolgozása során nemcsak az országos érdekképviselői szervezetek, hanem a HÉT tagok fogyatékosággal élő munkavállalóinak véleményét is kikérték, bár a dokumentum nem terjed ki a megváltozott munkaképességű személyek foglalkoztatásával kapcsolatos vállalásokra. Az ajánlás célja a hírközlési szolgáltatások felhasználóinak igényeire reagáló önszabályozás az infokommunikációs akadálymentesítés területén. Mintaként a szűrőszoftver ajánlás szolgált, melyet szintén a hírközlési szolgáltatók fogadtak el, és amely a gyermekek káros internetes tartalmaktól való védelmét hivatott elősegíteni. A most születő dokumentum természetesen azon szolgáltatókra is vonatkozik majd, amelyek később csatlakoznak a HÉT-hez, illetve a közvélemény tájékoztatását is célul tűzték ki. Fontos alapelv, hogy a vállalások nem jelenthetnek aránytalan terhet a szolgáltatók számára, illetve nem tesznek olyan vállalásokat, melyek jogszabály módosítást igényelnek.

Az ajánlás a szolgáltatások infokommunikációs akadálymentesítésére terjed ki, így nem érinti a szolgáltatók ügyfelek számára nyitott létesítményeinek fizikai akadálymentesítését. Az egyeztetés során a HÉT alelnöke és munkatársa ugyanakkor elfogadta azt a javaslatot, hogy az ajánlásba kerüljön be, hogy a szolgáltatók fizikailag is akadálymentes ügyfélszolgálataik listáját közlésezzik a fogyatékos ügyfelek számára releváns egyéb információkkal együtt könnyen elérhető, egyenlő eséllyel hozzáférhető formában. Ugyancsak vállalásként szerepel az ajánlásban, hogy a fogyatékosággal élő ügyfelek számára az ügyfélszolgálatokon biztosítani kell a szolgáltatók által forgalmazott eszközök, pl. okostelefonok, tabletek stb. kipróbálását. Az egyeztetésen az MGVYOSZ és a MEOSZ képviselői is jelezték, ahhoz, hogy ez a kipróbálás valóban eredményes legyen, az ügyfélszolgálati munkatársaknak rendelkezniük kell ismeretekkel az eszközök ún. kiegészítő lehetőségeivel, azaz az akadálymentes használatot biztosító megoldásokkal, valamint a fogyatékos személyek informatikai eszközhasználatával kapcsolatban. Ezen ismeretek megszerzésére jó alkalmat jelenthetnek a szintén az ajánlásban foglalt vállalatok között szereplő érzékenyítő tréningek, melyeket az országos érdekképviseleti szervezetekkel egyeztetve kívánnak megszervezni és lebonyolítani a HÉT tagok. Az MGVYOSZ és a SINOSZ munkatársai ennek kapcsán hívták fel a figyelmet a Kontakt Tolmácsszolgálatra és a Távszem szolgáltatásra, melyeket szintén ismerniük kell az ügyintézőknek, hiszen előfordulhat, hogy az ügyfelek e szolgáltatásokat is igénybe veszik majd az ügyintézés során.

A legnagyobb vitát a honlapok akadálymentesítésével kapcsolatos, meglehetősen homályosan és tág határidőkkel megfogalmazott vállalat váltotta ki. A HÉT tagjai 2022 végéig kívánták honlapjaikat akadálymentesíteni, a mobilalkalmazások hozzáférhetővé tételéről pedig egyáltalán nem ejt szót a tervezet. Az egyeztetésen résztvevő érdekképviseleti szervezetek egyöntetűen úgy vélekedtek, hogy a közel három és fél év, ami a határidő leteltéig még hátra van, igencsak hosszú időtartam az infokommunikációs technológiák fejlődése során, miközben a mobilalkalmazások egyre inkább teret hódítanak a honlapokkal szemben. Az MGVYOSZ javaslata szerint az ajánlásnak azt kell tartalmaznia, hogy a szolgáltatók vállalják, hogy az ajánlás elfogadásától kezdve kizárólag olyan honlapokat és mobilalkalmazásokat fejlesztenek, melyek megfelelnek az egyenlő esélyű hozzáférés követelményeinek. Tapasztalat, hogy a legtöbb szolgáltató néhány évente lecseréli honlapjait és egyéb informatikai rendszereit, így ez a vállalat garantálná, hogy néhány éven belül szinte valamennyi ilyen honlap és alkalmazás elérhető legyen az

érintettek számára is. A szövetség munkatársai azt is jelezték, hogy bár a frissen elfogadott Európai Akadálymentesítési Intézkedéscsomag, melynek magyarországi implementációja még nem történt meg, későbbi határidőket ír elő, számos hazai jogszabály és a fogyatékos személyek jogairól szóló ENSZ egyezmény is előírja, hogy új fejlesztések kizárólag akadálymentes formában valósulhatnak meg.

Az érdekképviselői szervezetek észrevételeiket és módosító javaslatokat írásban is megküldik a HÉT titkárának, az egyeztetés pedig ezek mentén folytatódik. Az ajánlás aláírása a HÉT alelnöke szerint az ősz folyamán történhet meg.

A Hírközlési Érdekegyeztető Tanács a magyar hírközlési piac működési feltételeinek javításán dolgozik. A HÉT országos szinten lefedi a hírközlési szolgáltatókat. Az ágazati, szakpolitikai egyeztetések mellett önszabályozó tevékenységet is folytat oly módon, hogy ez a szolgáltatók közti versenyt ne befolyásolja. Az önszabályozás jelentősége, hogy a szolgáltatók jogszabályi kötelezettségeiken felül tett vállalásokkal segítsék a szolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférést, melynek során szoros kapcsolatot kívánnak kialakítani a civil szférával is.

Németh Orsolya

Ismét napirendre került az Országos Fogyatékosügy Program újabb középtávú intézkedési terve

Az országgyűlés még 2015-ben a 15/2015. (IV. 7.) Ogy határozatával fogadta el a 2015-2025. évekre vonatkozó Országos Fogyatékosügy Programot (ofp.). Ez a hosszú távú koncepció a fogyatékos személyek élethelyzetének, társadalmi befogadásának javítását, esélyegyenlőségük megteremtését tűzte ki célul. A programban elfogadott elvek, feladatok, célkitűzések érvényesítése, végrehajtása pedig a kormány feladata lett.

A program végrehajtása 3-4 éves időszakokat magában foglaló középtávú intézkedési tervek elfogadásával történik, amelyek az adott időszakra vonatkozó célokat, a megvalósításukhoz elengedhetetlen lépéseket rögzítik, megjelölve az ezekhez szükségesnek ítélt anyagi forrásokat is. A kormány előtt jelenleg az első intézkedési terv eredményeiről való beszámolás, illetve a következő, 2019-2022. időszakra irányuló középtávú intézkedési terv előkészítése, illetve elfogadása áll. Ez utóbbi különösen időszerű, hiszen ennek az évnek már a közepén járunk.

Az intézkedési tervek a fogyatékos emberek életét érintő számos kérdésre vonatkozóan fogalmazznak meg tennivalókat, így például társadalmi részvétel és befogadás, oktatás, egészségügy, segédeszköz ellátás, támogató technológiák, foglalkoztatás, rehabilitáció, közlekedés, stb. témákban. Az érdekképviselői szervezetek ezért is tartották és tartják fontosnak javaslataik előterjesztését, illetve a kormányzattal való szoros együttműködést az elkövetkező időszakban, a fogyatékosok szempontjából meghatározó intézkedési terv kialakítása során.

Az intézkedési terv tervezetének első változatával kapcsolatban márciusban volt egyeztetés a minisztériumban (erről a MVGYOSZ is részletesen beszámolt hírlevelében).

Az egyeztetésen elhangzott észrevételek, kritikák alapján a minisztérium elkészítette az érdekképviselői szervezetek által hiányolt beszámolót a 2015-2018. időszak intézkedési tervének megvalósulására vonatkozóan, valamint némileg átdolgozta az ezt követő időszak intézkedési tervének tervezetét is. Mindkét anyagot az Országos Fogyatékosügy Tanács elé terjesztette elő azok megvitatása végett. Az OFT ülésére július 11-én került sor, amelyen a szövetség részéről dr. Nagy Sándor elnök, valamint jelen sorok írója vett részt.

Az ülés első napirendi pontjaként a minisztérium a 2015-2018. időszak intézkedési tervére vonatkozó beszámolóját vitatták meg. A jelenlévők számos kritikát, javaslatot fogalmaztak meg az anyaggal kapcsolatban, melynek előterjesztői hangsúlyozták, hogy jelenleg még csupán munkaanyagról van szó, ami az észrevételek mentén formálódik, módosul majd.

A második napirendi pont a 2019-2022. időszak középtávú intézkedési terve újabb tervezetének megvitatása volt.

A véleményezési munka során problémaként értékelhető az az egyébként mostanra már töretlennek mondható gyakorlat, hogy a megvitatásra szánt anyagok csupán röviddel az egyeztetés időpontja előtt kerülnek eljuttatásra az érdekképviselői szervezetek részére, ami komolyan megnehezíti azok részletes elemzését, érdemi véleményezését.

Az intézkedési terv legújabb tervezetéről általánosságban az mondható el, hogy az nem sokban tér el a márciusban már tárgyalt és akkor sok tekintetben vitatott tervezettől, csupán néhány pontban került kiegészítésre az érdekképviselői szervezetek javaslatai alapján. Az anyagra még mindig jellemző, hogy túl általánosan, helyenként pontatlanul fogalmaz, például a gyógyászati segédeszközök, illetve támogató technológiák kérdésében, vagy a megváltozott munkaképességűek ellátásainak felülvizsgálata kapcsán. A ter-

vezet továbbá most is több ponton hiányos, sok olyan kérdésre nem tér ki, aminek szabályozása az adott témakörben elengedhetetlen. Példaként említhetjük az oktatás területét, ahol az integrált oktatás eredményességét ellehetetlenítő súlyos szakemberhiány ellenére a tervezetben elmaradtak az ennek kezelését célzó javaslatok, és a sort sajnos még folytathatnánk. Éppen ezért mások mellett az MVGYOSZ még az OFT ülését megelőzően eljuttatta a középtávú intézkedési tervre vonatkozó javaslatait a minisztérium részére. Ezek közül most témánként példálózó jelleggel csak néhányat tudunk megemlíteni:

- Képzés témában az oktatásban tapasztalható szakemberhiány csökkentése érdekében javasoltuk, hogy jogszabályban kell rögzíteni a gyógypedagógusok, oktatási, nevelési munkát segítő szakemberek számának növelését; növelni kell a gyógypedagógus-képzésre felvehető tanulók számát, biztosítani kell ennek feltételeit; jelentős mértékben növelni kell az utazó tanári és a szakszolgálatokban fejlesztőként dolgozó gyógypedagógusok számát és az integrált tanulókra jutó kontaktórák mennyiségét.

- A gyógyászati segédeszközök, illetve támogató technológiák vonatkozásában javasoltuk a támogatással elérhető gyógyászati segédeszközök körének felülvizsgálatát, bővítését, az életvitelt segítő eszközök, támogató technológiák vonatkozásában egy támogatási, illetve kölcsönzési rendszer kidolgozását.

- Foglalkoztatás, illetve a megváltozott munkaképességűekre vonatkozó szabályozás kapcsán javasoltuk a megváltozott munkaképességűek ellátásaiban részesülők esetében a keresetkorlát felülvizsgálatát; annak lehetővé tételét, hogy az öregségi nyugdíjkorhatár betöltésekor az 1954. után született megváltozott munkaképességűek is választhassák rokkantsági ellátásuk öregségi nyugdíjként történő folyósítását. Javasoltuk még a nyílt munkaerőpiaci foglalkoztatást bővítő támogatási rendszer felülvizsgálatát; a szociális hozzájárulási adókedvezmény kiterjesztését azon foglalkoztatókra is, amelyek fogyatékos támogatásban, vagy rokkantsági járadékban részesülő személyt foglalkoztatnak.

- Rendkívül fontosnak tartjuk továbbá megteremteni annak lehetőségét, hogy a közsférában is dolgozhassanak fogyatékos emberek (ez jelenleg csak nagyon kivételesen fordul elő annak ellenére, hogy ebben az ágazatban sok a betöltetlen státusz, miközben egy csomó magasan képzett fogyatékos fiatal áramlik ki az egyetemekről, akik megtalálhatnák a helyüket akár a minisztériumokban, vagy ezek háttérintézményeiben is).

Az OFT ülésen a tanács tagjai azt az ígéretet kapták, hogy az intézkedési terv további módosítására kerül sor az érdekképviselői szervezetek írásban benyújtott, illetve az ülésen előterjesztett javaslatainak figyelembe vételével, amely ezután ismét a tanács elé kerül majd.

Gulyásné dr. Bölkény Ágota

A válaszok megérkeztek

(Továbbra sem lehet ingyen utazni a MÁV-START Zrt. járatain)

Mint, ahogy arról már korábban beszámoltunk, a Fővárosi Önkormányzat Polgármesteri Hivatalához, röviddel ezután pedig az Innovációs és Technológiai Minisztériumhoz fordult az MVGYOSZ annak érdekében, hogy a kizárólag a főváros területén történő vasúti utazás esetén a látássérülteknek a MÁV-START Zrt. járatain ne kelljen jegyet váltaniuk, arra is használhassák a helyi utazás esetén őket megillető díjmentes utazást biztosító, a súlyosan fogyatékos személyek részére kiadott hatósági bizonyítványt. Többen jelezték ugyanis szövetségünknel, hogy – főként a 3-as metró felújítása miatt – szívesen használnák a vasúti utazást helyi viszonylatban, azonban ezt megnehezíti, hogy ebben az esetben jegyet kell váltaniuk.

Levelünkben ennek kapcsán azon álláspontunknak adtunk hangot, hogy indokolatlan különbségtételt valósít meg, és mint ilyen az egyenlő bánásmód követelményét sérti az a gyakorlat, mely alapján némely, a fővárosban használható bérlet típusok lehetővé teszik a főváros területén a MÁV-START Zrt. járatainak bizonyos feltételek szerinti használatát külön jegyváltás nélkül. Ez a lehetőség ugyanakkor nem áll fenn azok számára, akik nem kedvezményes bérlettel, hanem fogyatékoságuk alapján hatósági bizonyítvány felmutatásával vesznek részt a helyi tömegközlekedésben.

A különbségtétel azért indokolatlan, mert mindkét esetben a közforgalmú személyszállítási utazási kedvezményekről rendelkező 85/2007. (IV. 25.) kormányrendelet alapján biztosított kedvezmények igénybe vételéről van szó.

Budapest Főváros Főpolgármesteri Hivatal Városigazgatóság Főosztálya válasz levelében az alábbiakról tájékoztatott: az M3-as metró pótlása során szükséges kapacitást a 45 másodpercenként közlekedő M3-as pótló autóbuszok és további alternatív autóbuszjáratok biztosítják. Ezeknek a járatoknak mindegyikén igénybe vehető a látássérülteknek és a vonatkozó kormányrendelet „Fogyatékos személyek utazási kedvezménye” része alapján járó díjmentes helyi utazási lehetőség.

A Budapest-bérlettel rendelkező utasoknak a vonatok budapesti használata kizárólag a kényelmesebb eljutást segítő, kiegészítő utazási alternatíva, tehát nem a metrópótlás része.

Felhívták továbbá a figyelmet arra, hogy a 85/2007. (IV. 25.) Korm. rendelet a látássérültek számára a helyközi közlekedésben, így a vasúton is 90%-os mértékű jegy- és bérletkedvezményt állapít meg. A helyközi járatok díj-szabásának és utazási kedvezményeinek esetleges módosítása ugyanakkor a helyközi közlekedés ellátásáért felelős Innovációs és Technológiai Minisztérium hatáskörébe tartozik.

Megkeresésünkre küldött válaszában az Innovációs és Technológiai Minisztérium álláspontját az alábbiak szerint fejtette ki: a Budapest-bérlet elfogadása a főváros és agglomerációja közötti utazások megkönnyítését és nem a helyi utazási kedvezményeknek a helyközi járatok városon belüli szakaszára történő kiterjesztését hivatott szolgálni.

A Budapest-bérlettel biztosított tarifaközösség kialakítása érdekében az NFM és Budapest Főváros Önkormányzata között kötött megállapodás által nem minősülnek át az egyes helyközi személyszállítási szolgáltatások helyi személyszállítási szolgáltatásokká.

Abból tehát, hogy a MÁV-START Zrt. egyes helyközi személyszállítási szolgáltatásai igénybe vehetők a főváros területén belüli utazásokhoz Budapest bérlettel is, nem következik az, hogy a MÁV-START Zrt. helyi (városi) vasúti szolgáltatást nyújtana. Minthogy tehát helyi személyszállítási tevékenységet a MÁV nem végez, üzletszabályzata sem tartalmaz ilyen szolgáltatásra vonatkozó külön rendelkezést, így nem alkalmazza a fent hivatkozott kormányrendelet által rögzített helyi utazási kedvezményeket sem.

Mint megtudtuk, a minisztérium 2016-ban ugyanígy foglalt állást és tartotta akkor is megfelelőnek a MÁV START Zrt. gyakorlatát az Alapvető Jogok Biztosa által kezdeményezett eljárás során. Székely László a Magyar Államkincstár által kiállított hatósági igazolvánnyal (a továbbiakban MÁK-igazolvány) rendelkező fogyatékos személy Budapesten belüli kedvezményes vasúti utazási lehetősége tárgyában indított ekkor vizsgálatot, mivel egy kísérő sérelmezte, hogy Budapest területén történt vasúti utazásuk alkalmával azt nem fogadták el.

Az Alapvető Jogok Biztosa a minisztérium válaszát tudomásul vette, ugyanakkor reményét fejezte ki a kedvezményrendszer bővítésére az érintettek vonatkozásában.

A minisztérium álláspontját akként összegezte, hogy „az utazási kedvezmények módosítására a központi költségvetés teherviselő képességének

keretein belül és a kedvezményben részesítendő társadalmi csoportok szükségleteinek együttes vizsgálatát, mérlegelését követően nyílhat lehetőség. Addig csupán az utazási kedvezménnyel kapcsolatos igények felmérése lehetséges. Ezáltal tárcánk jelenleg nem tartja biztosíthatónak a fogyatékos személyek és kísérőik díjmentes részvételét a MÁV-START Zrt. által szolgáltatott vasúti személyszállításban, ide értve a vonatok kizárólag fővároson belüli szakaszokon történő igénybevételét is.”

A jogszabály módosítását, illetve a helyi utazási kedvezmény kiterjesztését tehát sajnálatos módon a minisztérium jelenleg nem látja megvalósíthatónak. A vasúti utazás során történő jegyváltás megkönnyítése érdekében ugyanakkor a következőkre hívjuk fel a figyelmet: a MÁV-START Zrt. személyszállítási üzletszabályzatának 6.2.5. pontja alapján az első jegyvizsgálatkor a vonaton pótdíj megfizetése nélkül válthat a teljes utazási viszonylatra menetjegyet a kísérő nélkül utazó fogyatékkal élő, vagy csökkent mozgásképességű személy.

Gulyásné dr. Bölkény Ágota jogtanácsos

Akadálymentesítik a Keleti pályaudvart

Ahogy arról már korábban beszámoltunk, első körben a karbantartási munkák keretében részlegesen, illetve a későbbiekben egy nagyobb szabású felújítás során teljes körűen akadálymentesíti a MÁV Budapest legnagyobb forgalmat lebonyolító főpályaudvarát. A Keleti pályaudvar újraaszfaltozott peronjain hamarosan a látássérült utasok tájékozódását és biztonságos közlekedését segítő taktilis vezetőszávok és figyelmeztető jelzések kerülnek elhelyezésre.

A munkálatok jelenleg a taktilis burkolatok elhelyezésének tervezési fázisában tartanak, ami magában foglalja a célnak leginkább megfelelő termék kiválasztását is. E célból július 31-én a tervezőiroda és a MÁV képviselői személyes egyeztetést folytattak az MVGYSZ akadálymentesítési ügyekért felelős munkatársaival és a szövetséggel szorosán együtt dolgozó rehabilitációs környezettervező szakmérnökkel.

A pályaudvaron a tervek szerint a jól látható sárga felfestés mellett taktilis figyelmeztető szávok jelölik majd ki a vágányoktól való biztonságos távolságot és jelzik a lépcsősorok kezdetét, illetve vezetőszávok könnyítik meg a peronok, valamint a ki- és bejáratok megtalálását. A karbantartás ezen fázisában a jelzéseket kizárólag az újraaszfaltozott területen helyezik el, így az aluljáró

szintjén található pénztárok, mellékhelyiségek és lépcsők taktilis jelölése, illetve a liftek és kényelmi mozgólépcsők egy a későbbiekre tervezett nagyobb szabású felújítás során készülnek el.

Hasonlóképpen két fázisban újul meg a zuglói és a Kőbánya Alsó vasútállomás is. Ahogy arról a MÁV korábban már tájékoztatást adott, Zugló vasútállomáson a karbantartási munkálatok már két hete megkezdődtek. Arról még nincs információnk, hogy a Keleti pályaudvaron mikor helyezik el a taktilis burkolati jelzéseket.

Németh Orsolya

Nyelvünk csodái, irodalmunk szépségei

A hangomat adom – beszélgetés Csirke Józseffel

Beszélgetéssorozatunk olyan önkéntes felolvasókkal készül, akik a Bodor Tibor Kulturális Egyesületben dolgoznak, s örvendtetnek meg bennünket újabb és újabb hangoskönyvekkel. Fogadják az interjúkat olyan szeretettel, amilyen örömmel felolvasóink nyilatkoznak.

- Kérem, meséljen egy kicsit magáról, mindennapjairól, munkájáról, szabadidős tevékenységeiről stb.

- Üdvözlöm az olvasókat, Csirke József vagyok, debreceni 30 éves informatikus és könyvtárpedagógus. Az egyetem elvégzése után informatikatanárként dolgoztam a város különböző középiskoláiban. Hiába élveztem azonban a tanítást, és hiába élvezték a diákok az együtt töltött órákat, az oktatási rendszerünk nem támogatja az újító gondolatokat, nem támogatja a minőségi munkát és nem segíti azokat a tanárokat, akiknek a legfontosabb a diák maga. Így pár év elteltével másik szenvedé-

